Høringsnotat

Forslag til endringer i lov 25. juni nr.45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)

1 Sammendrag av høringsnotatets hovedinnhold

På bakgrunn av terrorhendelsene i Madrid i 2004 og London i 2005 igangsatte EU et arbeid for å sikre europeisk kritisk infrastruktur (European Programme for Critical Infrastructure Protection - EPCIP). Et av de viktigste elementene i EPCIP er direktiv 2008/114/EF av 8. desember 2008 om identifisering og utpeking av europeisk kritisk infrastruktur og vurdering av behovet for å beskytte den bedre (EPCIP-direktivet). EPCIP-direktivet berører i første omgang transport- og energisektoren, men antas å kunne utvides til flere områder. Formålet med EPCIP- direktivet er å etablere en enhetlig prosedyre for identifisering og utpeking av europeisk kritisk infrastruktur (EKI), og en felles tilnærming til behovet for å bedre beskyttelsen av slik infrastruktur, for igjen å bidra til beskyttelse av befolkningen.

Departementet foreslår å gjennomføre direktivet ved en endring i lov 25. juni nr. 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven), nytt kapittel IX. I lovforslaget ligger det en forutsetning om at ansvarsprinsippet skal ligge til grunn. Det foreslås derfor at sektordepartementene er ansvarlige for at EPCIP-direktivets krav blir oppfylt innen deres ansvarsområde, og da særlig identifiserings- og utpekingsprosessen. Tilsynsmyndigheter med særlig ansvar innen bestemte sektorer må føre tilsyn med at direktivets krav oppfylles.

Det er etter departementets vurdering forholdsvis få bestemmelser i EPCIP-direktivet som nødvendiggjør regulering overfor private rettssubjekter og som Norge dermed plikter å gjennomføre i formelle regler. Regler som krever gjennomføring i lov er enkelte av bestemmelsene i direktivets artikkel 5 om operatørsikkerhetsplaner og artikkel 6 om sikkerhetskontakt. Enkelte av reglene som ikke berører virksomhetene direkte, for eksempel reglene i artikkel 3 og 4 om medlemsstatenes identifisering og utpeking av europeisk kritisk infrastruktur, og artikkel 7 om rapportering, kan imidlertid nødvendiggjøre kartlegging og informasjon fra virksomhetenes side. En plikt for virksomhetene til å medvirke til dette, kan bare fastsettes med hjemmel i lov.

Det foreslås en endring av sivilbeskyttelseslovens formål, slik at formålet utvides til også å beskytte kritisk infrastruktur samt at begrepene ”kritisk infrastruktur” og ”europeisk kritisk infrastruktur” inntas som nye definisjoner.

Det er strenge vilkår for at en infrastruktur skal kunne pekes ut som "europeisk kritisk infrastruktur". I forhold til den oversikten vi besitter i dag er det svært få infrastrukturer som vil komme inn under dette regimet. De infrastrukturer som eventuelt vil bli omfattet av disse kravene antas allerede i stor grad å ha regimer som allerede vil oppfylle kravene helt eller delvis gjennom sin sektorlovgivning.

2 Bakgrunn for lovforslaget - Direktiv 2008/114/EF av 8. desember 2008 om identifisering og utpeking av europeisk kritisk infrastruktur og vurdering av behovet for å beskytte den bedre.

Som en naturlig konsekvens av EUs arbeid med å styrke samarbeidet innenfor det indre marked, er Europas kritiske infrastrukturer blitt stadig sterkere knyttet sammen og gjensidig avhengig av hverandre på tvers av sektorer og landegrenser. Brudd i én sektor kan således få betydelige konsekvenser for flere sektorer og medlemsstater. På bakgrunn av terrorhendelsene i Madrid i 2004 og London i 2005 igangsatte EU et arbeid for å sikre europeisk kritisk infrastruktur (European Programme for Critical Infrastructure Protection - EPCIP). EPCIP-rammeverket omfatter beskyttelse mot både tilsiktede og utilsiktede uønskede hendelser (all-hazards approach), men trusselen fra terrorangrep har likevel en uttrykt prioritet. Et av de viktigste elementene i EPCIP er direktiv 2008/114/EF av 8. desember 2008 om identifisering og utpeking av europeisk kritisk infrastruktur og vurdering av behovet for å beskytte den bedre (EPCIP-direktivet). EPCIP-direktivet omfatter i første omgang transport- og energisektoren, men det legges opp til at direktivets virkeområde vil bli utvidet til også å omfatte informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT)-sektoren i 2012. Kommisjonen har også antydet ambisjoner om ytterligere utvidelse av direktivet også etter dette.

EPCIP-direktivet harmoniserer regelverk som vil påvirke rammebetingelsene for tilbydere av ulike former for tjenester som i utgangspunktet faller inn under EØS-avtalens saklige virkeområde, jf. EØS-avtalen artikkel 36. Direktivet har vært behandlet i spesialutvalget for samfunnssikkerhet og rettsavdelingen i Utenriksdepartementet, som kom frem til at direktivet er EØS-relevant og akseptabelt. Spesialutvalget for samfunnssikkerhet ledes av Justis- og politidepartementet og skal bidra til samordning mellom departementene i saker vedrørende samfunnssikkerhet.

Tiltakene i direktivet retter seg blant annet mot aktiviteter utført av eiere/operatører av relevant kritisk infrastruktur, som i varierende grad vil kunne være tilbydere av tjenester som på ulik måte involverer bruk av infrastrukturen. Selv om direktivet ikke direkte omhandler tjenesteytelser, kan det klart få betydning for hvordan eiere/operatører av relevant infrastruktur skal håndtere beskyttelsen av infrastrukturen. Definisjonen av "europeisk kritisk infrastruktur" i direktivet artikkel 2 bokstav a, jf. bokstav b, vil kunne omfatte norske transmisjonsnett for gass og elektrisk kraft, slik at eieren eller operatøren med ansvaret for nettet vil pålegges plikter etter direktivet, for eksempel til myndighetssamarbeid, jf. artikkel 6, eller til å opprette operatørsikkerhetsplaner som man er forpliktet til å følge, jf. artikkel 5. Direktivet vil således pålegge økonomiske aktører plikter som følge av deres virksomhet som tjenestetilbydere. At eier- eller operatørselskapene av energiinfrastruktur i Norge er underlagt statlig eierskap, enten helt, som for eksempel Gassco eller Statnett, eller delvis, som for eksempel Gassled, er uten betydning i denne sammenheng. I forlengelsen av dette finner departementet grunn til å bemerke at direktivet på ingen måte vil innebære en forpliktelse til å privatisere eierskapet til infrastrukturen. Dette følger av EØS-avtalen artikkel 125, som presiserer at avtalen ikke vil berøre avtalepartenes regler om eiendomsrett.

3 Gjeldende rett

Vi har i dag ingen lover som konkret omfatter beskyttelse av europeisk kritisk infrastruktur. Det finnes imidlertid en del spredte krav i sektorlovgivningen som kan brukes for å beskytte nasjonal kritisk infrastruktur. Disse lovbestemmelsene kan på noen områder oppfylle bestemmelsene i direktivet. Det vises for øvrig til eksempler på slikt regelverket i tilknytning til hvert enkelt lovforslag.

Lov 20. mars 1998 nr. 10 om forebyggende sikkerhetstjeneste (sikkerhetsloven)har bestemmelser om plikter til å beskytte skjermingsverdige objekter (objektsikkerhet). Vedkommende virksomhet plikter å utpeke skjermingsverdige objekter som virksomheten eier eller på annen måte har kontroll over eller fører tilsyn med, og treffe nødvendige forebyggende sikkerhetstiltak for å beskytte skjermingsverdige objekter mot sikkerhetstruende virksomhet. Skjermingsverdige objekter kan også være europeisk kritisk infrastruktur hvis kriteriene oppfylles, men det kan også

tenkes tilfeller hvor det kan utpekes en europeisk kritisk infrastruktur uten at det er et skjermingsverdig objekt.

3.1 Gjennomføring i lov 25. juni nr. 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)

Departementet har vurdert ulike måter å gjennomføre direktivet i norsk rett på. De ulike alternativene som er vurdert er gjennomføring i en eksisterende lov, en felles forskriftshjemmel i sektorlovene innen energi og transportlovgivningen, gjennomføring i relevante sektorlover og forskrifter eller samlet gjennomføring i en ny lov.

Departementet har funnet det hensiktsmessig å gjennomføre direktivet ved en endring i lov 25. juni nr. 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven). Dette vil sikre en helhet i lovgrunnlaget til Justisdepartementet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, som vil være ansvarlige for å samordne oppfølgingen av direktivet i Norge. Direktivet har en "all hazards approach" tilnærming og har som formål å beskytte sivilbefolkningen både mot tilsiktede og utilsiktede handlinger. Sivilbeskyttelseslovens formål er å beskytte liv, helse, miljø og materielle verdier ved bruk av ikke-militær makt. I loven er det gitt bestemmelser om plikter og tiltak fra både virksomheter, kommuner, Sivilforsvaret og enkeltpersoner. Sivilbeskyttelseslovens formål er sammenfallende med direktivets formål om å beskytte sivilbefolkningen, og det anses naturlig å implementere direktivet her i stedet for i en egen lov.

Det er gjennomgående store likheter mellom sikkerhetsloven og reglene i EPCIP-direktivet, og det er også delvis sammenfall mellom formålet i sikkerhetsloven og direktivet. Forsvarsdepartementet skal i løpet av 2011 evaluere sikkerhetsloven med sikte på en helhetlig revisjon. I denne sammenheng vil det også være naturlig at forholdet mellom sikkerhetslovens regler om objektsikkerhet og reglene i EPCIP-direktivet vurderes nærmere.

3.2 Rolle- og ansvarsfordeling

Det er det ordinære konstitusjonelle ansvaret som ligger til grunn for samfunnssikkerhetsarbeidet, både når det gjelder forberedelser og håndtering. Dette betyr at det departement som har ansvaret for en sektor til daglig også har ansvaret for beredskapsplanlegging og iverksettelse av beredskapstiltak i egen virksomhet i

en krisesituasjon. Utover sitt sektoransvar er Justisdepartementet tillagt en samordningsrolle for å sikre en helhetlig og koordinert beredskap, jf. kgl.res. 16. september 1994.

I og med at EPCIP-direktivet retter seg mot sivil virksomhet er ansvaret for EPCIP-direktivet tillagt Justisdepartementet. Justisdepartementet er også utpekt som kontaktpunkt for europeisk kritisk infrastruktur i Norge (EPCIP-contact point), og er ansvarlig for å koordinere spørsmål knyttet til europeisk kritisk infrastruktur innen Norge, med medlemslandene og Kommisjonen.

De tilbakemeldinger som departementet har fått fra sektormyndighetene i anledning implementering av EPCIP- direktivet, har vært klare på at man ønsker en videreføring av ansvars-, nærhets- og likhetsprinsippet samt at det ikke skal gjøres endringer ved allerede etablerte tilsynsansvar. Departementet er enig i dette. Innen flere områder vil eksisterende regelverk og tilsynsordninger allerede tilfredsstille direktivets krav helt eller delvis. Sektordepartementene blir ansvarlige for at EPCIP-direktivets krav blir oppfylt innen deres ansvarsområde, og da særlig identifiserings- og utpekingsprosessen. Tilsynsmyndigheter med særlig ansvar innen bestemte sektorer må føre tilsyn med at direktivets krav til blant annet operatørsikkerhetsplaner og sikkerhetskontakt blir etterfulgt innen egen sektor.

3.3 Gjennomføring i andre land

3.3.1 Sverige

I Sverige har man etter en gjennomgang av alle berørte sektorer, kommet til at det bare er innenfor kraftforsyningen at det potensielt kan være europeisk kritisk infrastruktur. For tiden ser det ut til at det ikke er behov for noen lov- eller forskriftsendringer som følge av EPCIP-direktivet.

3.3.2 Danmark

I Danmark er arbeidet med å implementere EPCIP-direktivet godt i gang, og det vil bli utstedt nye forskrifter innenfor transport- og energisektoren. Det forventes på nåværende tidspunkt ikke at det blir utpekt europeisk kritisk infrastruktur (EKI) i Danmark. Identifisering og utpeking av EKI vil likevel være en løpende prosess ettersom ny infrastruktur bygges og eksisterende utbygges.

På området sjøtransport er det ikke ansett for å være behov for ny lovgivning, idet det følger av forordning 725/2004, som implementerer ISPS-koden (international ship and port facility), og Søfartsstyrelsens tekniske forskrift nr. 6 av 13. september 2006, at større lasteskip og passasjerskip i både nasjonal og internasjonal fart skal utarbeide sikringsplaner med et innhold som beskrevet i ISPS-koden, og at planene skal godkjennes av myndighetene eller en bemyndiget, anerkjent sikringsorganisasjon. Søfartsstyrelsen har også vurdert det slik at det ikke anses å være EKI innenfor styrelsens område.

Innen transportsektoren har Transportministeriet opplyst at de relevante direktorater er i gang med regelgrunnlaget, som for alle – unntatt Statens Luftfartsvæsen - blir forskrifter. Statens Luftfartsvæsen har innarbeidet regelsettet i den såkalte NASP, som er et nasjonalt sikkerhetsregelsett for lufthavner, som inneholder de allerede eksisterende EU-regler om sikring av lufthavnsfasiliteter mv. Alle parter er i gang med analysene vedrørende identifisering og utpeking. Den samstemte tilbakemeldingen er at det ikke vil blir identifisert EKI i transportsektoren.

Innen området energi har Energistyrelsen opplyst at hjemlene for implementering er til stede i de relevante energilover (fem forskjellige). Det vil bli utarbeidet én samlet forskrift om identifisering og utpeking av EKI på energiområdet.
Det forventes ikke å bli utpekt EKI innenfor energisektorens område (el, naturgass, gass og olje).

4 Identifisering og utpeking av europeisk kritisk infrastruktur

4.1 Direktivets krav

EPCIP-direktivet pålegger myndighetene å *identifisere* potensiell europeisk kritisk infrastruktur (EKI) som både tilfredsstiller de tverrgående og sektorbaserte kriteriene og definisjonen av EKI som oppstilles i direktivet, jf. direktivets artikkel 2 og 3. Med "kritisk infrastruktur" menes eiendom, systemer eller deler av slike, som befinner seg i medlemsstatene, og som er vesentlige for opprettholdelsen av vitale samfunnsmessige funksjoner og menneskers helse, sikkerhet og økonomiske eller sosiale velferd, og hvor avbrytelse eller ødeleggelse i vesentlig grad vil påvirke en medlemsstat som følge av at disse funksjonene ikke kan opprettholdes, jf. direktivets artikkel 2 bokstav a. Med "*europeisk* kritisk infrastruktur" menes kritisk infrastruktur

som befinner seg i medlemsstatene, og hvor avbrytelse eller ødeleggelse vil få betydelige konsekvenser for to eller flere medlemsstater. Det foreligger med andre ord krav om et *grenseoverskridende element*. Betydningen av konsekvensene vurderes ut fra de tverrgående kriteriene som oppstilles i direktivets artikkel 3. Dette omfatter også konsekvenser på tvers av sektorene for andre typer infrastruktur. Når det gjelder infrastruktur som leverer viktige tjenester, vil det tas hensyn til om det foreligger alternativer samt til varigheten av avbrytelsen og hvor lang tid det vil ta å gjenopprette infrastrukturen/tjenesten, jf direktivets vedlegg III.

De *tverrgående* kriteriene for identifisering av europeisk kritisk infrastruktur omfatter følgende, jf. direktivets artikkel 3 nr. 2:

- "Forulykkede-kriteriet" (en vurdering av det potensielle antall omkomne eller sårede),
- "økonomisk effekt - kriteriet" (en vurdering av størrelsen på det økonomiske tapet og/eller forringelse av varer og tjenester, herunder potensielle miljømessige konsekvenser) og
- "allmenne konsekvenser – kriteriet" (en vurdering av konsekvensene med hensyn til befolkningens tillit, fysiske lidelser og forstyrrelser av dagliglivet, herunder bortfall av vesentlige tjenester).

Terskelverdiene for de tverrgående kriteriene skal baseres på hvor alvorlige følgene av avbrytelsen eller ødeleggelsen av en bestemt kritisk infrastruktur er. De presise terskelverdiene som skal gjelde for de tverrgående kriteriene fastlegges i hvert enkelt tilfelle av de medlemsstatene som er berørt av en bestemt kritisk infrastruktur. Medlemsstatene skal hvert år underrette Kommisjonen – eller EFTAs overvåkningsorgan (ESA) for Norges vedkommende – om antall infrastrukturer pr. sektor som har vært gjenstand for drøftelser med hensyn til terskelverdiene for de tverrgående kriteriene.

De *sektorbaserte* kriteriene tar hensyn til de særlige kjennetegn for de enkelte sektorer av europeisk kritisk infrastruktur, jf. artikkel 3 nr. 2. Disse kriteriene er graderte, men skal være tilgjengelig for den aktuelle sektor.

Kommisjonen vil sammen med medlemsstatene utarbeide retningslinjer for anvendelse av de tverrgående og sektorbaserte kriteriene og de omtrentlige grenseverdiene, som skal brukes til å identifisere europeisk kritisk infrastruktur. Det er opptil medlemsstatene selv om de ønsker å anvende disse retningslinjene.

Det følger av direktivets artikkel 4 nr. 1 at hver medlemsstat skal underrette de øvrige medlemsstater som kan bli berørt i betydelig grad av en potensiell europeisk kritisk infrastruktur (EKI) om dens identitet samt om årsakene til å utpeke denne som potensiell EKI. Hver enkelt medlemsstat som har potensiell EKI på sitt territorium, skal innlede bilaterale og/eller multilaterale drøftelser med de øvrige medlemsstatene som kan bli berørt i betydelig grad av den potensielle EKI. Kommisjonen kan delta i disse diskusjonene, men har ikke tilgang til detaljerte opplysninger som vil muliggjøre en utvetydig identifisering av en bestemt infrastruktur. En medlemsstat som har en potensiell EKI på sitt territorium *utpeker* den som EKI på grunnlag av en avtale med de medlemsstater som kan bli berørt i betydelig grad. For at en infrastruktur skal kunne bli utpekt som EKI, er det nødvendig med aksept fra den medlemsstat hvis territorium den befinner seg på, jf. direktivets artikkel 4 nr. 3.

Medlemsstater som identifiserer og utpeker EKI innen sitt område skal hvert år underrette Kommisjonen – eller ESA for Norges vedkommende – om antallet utpekte EKI innen den enkelte sektor og antallet medlemsstater som er avhengig av hver utpekte EKI, jf. direktivets artikkel 4 nr. 4. Det er med andre ord kun generisk informasjon om antall EKI som skal sendes ESA; ikke informasjon som kan identifisere den enkelte EKI. Det er kun de medlemsstater som kan bli berørt i betydelig grad av en EKI som skal få kjennskap til dens identitet. Videre skal medlemsstater med utpekt EKI i følge direktivets artikkel 4 nr. 5 underrette eieren/operatøren av infrastrukturen om dens utpeking som EKI. Opplysninger om utpeking av infrastruktur som EKI skal sikkerhetsklassifiseres på et passende nivå.

Prosessen med å identifisere og utpeke EKI jf. direktivets artikkel 3 og 4 skal være fullført senest 12. januar 2011 og skal jevnlig tas opp til revisjon, jf. direktivets artikkel 4 nr. 6. For Norges del er det foreløpig usikkert når fristen er da den er avhengig av behandlingen i EØS-komiteen.

4.2 Gjeldende rett

Sikkerhetsloven § 17 første ledd fastsetter at vedkommende virksomhet plikter å utpeke skjermingsverdige objekter som virksomheten eier eller på annen måte har kontroll over eller fører tilsyn med. I dette ligger at virksomheten til enhver tid skal ha en oversikt over slike objekter og hvor de befinner seg, noe som vil kunne danne grunnlag for Nasjonal sikkerhetsmyndighets (NSM) tilsynsvirksomhet overfor virksomheten. Det er i dag ingen ytterligere sektorovergripende regler som etablerer mekanismer for utvelgelse av skjermingsverdige objekter, jf. Ot.prp. nr. 21 (2007-2008) om endringer i sikkerhetsloven.

Sikkerhetsloven § 3 nr. 12 definerer skjermingsverdige objekter som eiendom som må beskyttes av hensyn til rikets eller alliertes sikkerhet eller andre vitale nasjonale sikkerhetsinteresser. Hva som menes med "andre vitale nasjonale sikkerhetsinteresser" er det grundig redegjort for i Ot.prp. nr. 21 (2007-2008). Den interdepartementale arbeidsgruppen, hvis vurderinger proposisjonen bygger på, la til grunn at begrepet skjermingsverdig objekt i dag bør inkludere "elementer i vår tekniske infrastruktur, som vil kunne være av betydning for at vitale samfunnsfunksjoner så vel i fred som krise og krig fungerer som forutsatt." Det følger også av Ot.prp. nr. 21 (2007-2008) på s. 20 at selve utvelgelsen av objekter skal skje på grunnlag av en skadevurdering, hvor det er fire forhold som anses som særskilt viktige å ta hensyn til. Ett av disse fire forholdene er "funksjonalitet som måtte være kritisk i forhold til sivile deler av samfunnet." Det uttales videre at "[d]enne kategorien omfatter også infrastruktur, ressurser og tjenester som ivaretar viktige funksjoner for industri, næringsliv og større deler av befolkningen." Det ble også foreslått å liste en del forhold som bør kunne være med på dels å avdekke det reelle skadepotensialet og dels moderere/redusere skadevurderingen som gjøres. Dette var "1) akseptabel tidsperiode for funksjonssvikt og 2) mulighet, beredskap og kapabilitet for å gjenopprette funksjonalitet ved hjelp av omruting, fordeling, erstatning eller reparasjon." I tillegg ble det fremhevet at "viktige samfunnsfunksjoner understøttes av, og til dels er i et gjensidig avhengighetsforhold til, ressurser fra andre funksjonalitetsområder som f.eks IKT-funksjonen." Det ble derfor foreslått at "skadevurderingen også bør ta hensyn til objektets betydning for andre objekter, og objektets totale betydning dersom det har forskjellige funksjoner." Dette er også et sentralt moment i EPCIP-direktivet.

4.3 Departementets forslag – Identifisering og utpeking av europeisk kritisk infrastruktur

Når det gjelder identifisering og utpeking av europeisk kritisk infrastruktur (EKI) foreslår departementet å følge det alminnelige sektoransvarsprinsippet med å plassere *ansvaret for utpeking* av EKI på hvert enkelt departement innen deres myndighetsområde. Dette vil gi en enhetlig og helhetlig tilnærming samt gjøre det enklere for pliktsubjektene å forholde seg til regelverket. I de tilfeller der det er et privat rettssubjekt som eier eller råder over EKI, vil ansvaret etter departementets vurdering måtte påhvile det departement som forvalter vedkommende område der virksomheten er tilknyttet. Objekteier plikter imidlertid å foreslå overfor sitt

respektive departement hvilke av virksomhetens egne objekter som bør utpekes som EKI. Det legges således til grunn at den som eier eller råder over EKI skal ta aktivt del i identifiseringen. Dette er også i tråd med EPCIP-direktivets forutsetning om "full private sector involvement" (jf. direktivets fortale punkt 8).

Det departementet som har en potensiell EKI utpeker den som EKI på grunnlag av en avtale med de medlemsstatene som kan bli berørt i betydelig grad. Departementet skal videre informere objekteier eller operatør om utpekingen av EKI.

5 Operatørsikkerhetsplaner

5.1 Direktivets krav

Hver enkelt medlemsstat skal kontrollere at den enkelte utpekte europeiske kritiske infrastruktur (EKI) innen deres territorium har en operatørsikkerhetsplan eller tilsvarende, jf. direktivets artikkel 5 nr. 1. Operatørsikkerhetsplanen skal identifisere de kritiske aktiva innenfor infrastrukturen samt presisere hvilke sikkerhetsløsninger som er eller skal bli iverksatt med henblikk på å beskytte den. Prosedyren vedrørende sikkerhetsplanen skal minst dekke følgende:

- Utpeking av viktige aktiver,
- gjennomføring av en risikoanalyse med grunnlag i alvorlige trusselscenarioer, hvert aktivas sårbarhet og potensielle konsekvenser og
- identifisering, utpeking og prioritering av mottiltak og prosedyrer med en sondering mellom permanente og graderte sikkerhetsforanstaltninger.

De permanente sikkerhetstiltakene skal identifisere hvilke investeringer og midler som er nødvendige for sikkerheten og relevante å bruke til enhver tid. Dette vil omfatte opplysninger om generelle tiltak, slik som tekniske sikkerhetstiltak (herunder installering av detektorer, adgangskontroll samt beskyttelses- og forebyggelsestiltak), organisatoriske sikkerhetstiltak (herunder varslingsprosedyrer og krisestyring), kontroll- og verifiseringstiltak, kommunikasjon, bevisstgjøring og utdannelse samt sikring av informasjonssystemer. De graderte sikkerhetstiltakene kan aktiveres avhengig av risiko- og trusselnivået.

Dersom en medlemsstat konstaterer at det allerede eksisterer sikkerhetsplaner som oppfyller minimumsnivået som gjennomgått ovenfor og disse jevnlig ajourføres, er det ikke nødvendig å foreta seg ytterligere med hensyn til gjennomførelsen, jf. direktivets artikkel 5 nr. 2. Operatørsikkerhetsplanene skal være iverksatt senest ett år etter at en infrastruktur er blitt utpekt som EKI, jf. direktivets artikkel 5 nr. 3

5.2 Gjeldende rett

Det foreligger i dag omfattende krav til virksomheter innen energi- og transportsektoren om å utarbeide beredskapsplaner eller tilsvarende. Nedenfor følger en kort gjengivelse av regelverk som kan oppfylle enkelte av direktivets krav helt eller delvis når det gjelder kravet til operatørsikkerhetsplan. [1]

5.2.1 Energi

Petroleumsvirksomhet
Forskrift 29. april 2010 nr. 634 om utforming og utrustning av innretninger med mer i petroleumsvirksomheten (innretningsforskriften) § 8, kap. V og VI.

Forskrift 29. april 2010 nr. 613 om utføring av aktiviteter i petroleumsvirksomheten (aktivitetsforskriften) § 76 Beredskapsplaner.

Forskrift 29. april 2010 nr. 612 om tekniske og operasjonelle forhold på landanlegg i petroleumsvirksomhet med mer (teknisk og operasjonell forskrift) § 66 Beredskapsplaner.

Forskrift 29. april 2010 nr. 611 om styring og opplysningsplikt i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg (styringsforskriften) §§ 4, 17 og 23.

Forskrift 17. juni 2005 nr. 672 om tiltak for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (storulykkeforskriften) § 5 Virksomhetens plikter og § 11 Beredskapsplaner.

Forskrift 22. juni 2004 nr. 972 om sikkerhet og terrorberedskap om bord på skip og flyttbare boreinnretninger § 9 Sikkerhets- og terrorberedskapsplan.

[1] Vi ber departementene se på listen og fylle ut/ev. stryke ift sitt regelverk

Forskrift 24. februar 2004 nr. 456 om transport av petroleum i rørledning over land § 3 Virksomhetens plikter og § 24 Brannvern og beredskap.

Forskrift 31. august 2001 nr. 1016 om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten (rammeforskriften) § 29 Samordning av beredskap, § 30 Samarbeid om beredskap, kap VII sikkerhetssoner.

Forskrift 27. juni 1997 nr. 653 til lov om petroleumsvirksomhet § 29 første ledd bokstav j (beskrivelse av tekniske tiltak for beredskap).

Elektrisitet
Forskrift 18. desember 2009 nr. 1600 om sikkerhet ved vassdragsanlegg (damsikkerhetsforskriften) § 7-1

Forskrift 16. desember 2002 nr. 1606 om beredskap i kraftforsyningen §§ 1-1, 1-3 og 1-4.

5.2.2 Transport

Forskrift 15. desember 2009 nr. 1543 om lossing, lasting, lagring og transport innen kommunens sjøområde og havner innenfor samme område av farlige stoffer og varer § 11-1 Utarbeidelse av beredskapsplan.

Forskrift 8. desember 2009 nr. 1481 om transport av farlig last om bord på norske skip

Forskrift 3. juli 2007 nr. 825 om sikring av havner og havneterminaler mot terrorhandlinger mv. § 7 Sårbarhetsvurdering og sikringsplan for havneterminaler og § 8 Sårbarhetsvurdering og sikringsplan for havner.

Forskrift 15. mai 2007 nr. 517 om minimum sikkerhetskrav til visse vegtunneler (tunnelsikkerhetsforskriften) vedlegg II nr 2 Sikkerhetsdokumentasjon (kriseberedskapsplan mv).

Forskrift 19. desember 2005 nr. 1621 om krav til jernbanevirksomhet på det nasjonale jernbanenettet (sikkerhetsforskriften) § 7-1 Beredskap, del III Særskilte krav til infrastrukturforvalter og jernbaneforetak.

Forskrift 30. april 2004 nr. 715 om forebyggelse av anslag mot sikkerheten i luftfarten § 8 Krisehåndteringsplaner og prosedyrer. (forskriften er under revisjon)

5.3 Departementets forslag

Det eksisterer omfattende krav til beredskapsplaner eller tilsvarende i sektorregelverket. Departementet mener likevel at det er behov for en egen bestemmelse om operatørsikkerhetsplaner i sivilbeskyttelsesloven i tråd med ordlyden i direktivet. Formålet vil være å fange opp de områdene i sektorregelverket hvor EPCIP-direktivets krav til operatørsikkerhetsplaner ikke er oppfylt i tilstrekkelig grad, eller der det er virksomheter som ikke faller inn under den aktuelle sektorlovgivning. Det er også aktuelt å utvide direktivet til flere sektorområder, slik at en slik lovbestemmelse vil kunne fange opp øvrige sektorer som ikke nødvendigvis vil kunne oppfylle de kravene direktivet oppstiller.

6 Sikkerhetskontakt

6.1 Direktivets krav

Hver enkelt medlemsstat skal kontrollere at alle utpekte europeiske kritiske infrastrukturer (EKI) innen deres territorium har en sikkerhetskontakt eller tilsvarende, jf. direktivets artikkel 6 nr. 2. Sikkerhetskontakten skal fungere som et kontaktpunkt i forbindelse med sikkerhetsmessige spørsmål mellom eieren/operatøren av EKI og medlemsstatenes relevante myndighet, jf. direktivets artikkel 6 nr. 1. Dersom medlemsstaten konkluderer med at det allerede eksisterer en slik ordning, er det ikke nødvendig å foreta seg ytterligere med hensyn til gjennomførelsen av direktivets krav.

Videre skal hver medlemsstat innføre en passende kommunikasjonsmekanisme mellom medlemsstatenes relevante myndighet og sikkerhetskontakt med henblikk på å utveksle relevante opplysninger om de identifiserte risiki og trusler i forbindelse med den aktuelle EKI, jf. direktivets artikkel 6 nr. 4. Det fremgår eksplisitt av direktivet at kommunikasjonsmekanismen ikke berører de nasjonale krav vedrørende adgang til følsomme og klassifiserte opplysninger.

6.2 Gjeldende rett

Det foreligger flere steder i sektorregelverket krav om at virksomhetene må utpeke en sikkerhetsleder eller tilsvarende.

6.2.1 Energi

Forskrift 29. april 2010 om tekniske og operasjonelle forhold på landanlegg i petroleumsvirksomhet med mer (teknisk og operasjonell forskrift) § 50 Kompetanse.

Forskrift 17. juni 2005 nr. 672 om tiltak for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer (storulykkeforskriften).

Forskrift 22. juni 2004 nr. 972 om sikkerhet og terrorberedskap om bord på skip og flyttbare boreinnretninger § 11 Sikkerhets- og beredskapsoffiserer.

Forskrift 18. desember 2009 nr. 1600 om sikkerhet ved vassdragsanlegg (damsikkerhetsforskriften) § 2-3 Leder.

Forskrift 16. desember 2002 nr. 1606 om beredskap i kraftforsyningen § 2-3 Ansvar og myndighet (beredskapsleder).

6.2.2 Transport

Forskrift 15. desember 2009 nr. 1543 om lossing, lasting, lagring og transport innen kommunens sjøområde og havner innenfor samme område av farlige stoffer og varer [kaioperatøren, jf §§ 2-2 til 2-8?]

Forskrift 1. april 2009 nr. 384 om landtransport av farlig gods § 10 Sikkerhetsrådgiver.

Forskrift 3. juli 2007 nr. 825 om sikring av havner og havneterminaler mot terrorhandlinger mv. § 12 Sikringsoffiser.

Forskrift 15. mai 2007 nr. 517 om minimum sikkerhetskrav til visse vegtunneler (tunnelsikkerhetsforskriften) § 6 Sikkerhetskontrollør.

Forskrift 19. desember 2005 nr. 1621 om krav til jernbanevirksomhet på det nasjonale jernbanenettet (sikkerhetsforskriften) § 3-1 Sikkerhetspolitikk, § 6-1 tredje ledd Klare ansvarsforhold.

Forskrift 30. april 2004 nr. 715 om forebyggelse av anslag mot sikkerheten i luftfarten § 7 Ansvarshavende for sikkerhet (forskriften er under revisjon)

6.3 Departementets forslag

Det foreligger flere steder i sektorregelverket allerede krav om at virksomhetene må utpeke en sikkerhetsleder eller tilsvarende. Det kan være nærliggende at virksomhetens sikkerhetsleder tar funksjonen som sikkerhetskontakt. Departementet mener likevel det er nødvendig å fremme forslag om en egen bestemmelse om sikkerhetskontakt i sivilbeskyttelsesloven i tråd med ordlyden i direktivet, for å fange opp de områder hvor det ikke foreligger noe slikt krav i dag samt være dekket ved en utvidelse av direktivet.

Direktivet pålegger medlemsstatene å sørge for at det foreligger passende kommunikasjonsmekanismer mellom medlemsstatenes relevante myndighet og sikkerhetskontakten. På bakgrunn av de tilbakemeldinger som departementet har fått, ønsker departementet å holde fast ved sektoransvarsprinsippet også her. Sikkerhetskontakten vil således måtte forholde seg til den tilsynsmyndighet som er ansvarlig for den respektive sektor som den konkrete virksomhet hører inn under.

7 Rapportering

7.1 Direktivets krav

Direktivet pålegger avtalepartene å foreta en trusselvurdering for den enkelte undersektor av en europeisk kritisk infrastruktur (EKI), eksempelvis innen energisektoren, senest ett år etter at kritiske infrastrukturer innen deres territorier er blitt utpekt som EKI, jf. direktivets artikkel 7 nr. 1. Medlemsstatene skal hvert annet år rapportere til Kommisjonen generelle opplysninger om de former for risiko, trusler og sårbarhet som er funnet i den enkelte EKI-sektor, jf. direktivets artikkel 7 nr. 2. Hver rapport klassifiseres på et passende nivå i den grad som opprinnelsesmedlemsstaten finner det nødvendig.

På bakgrunn av rapportene skal Kommisjonen og medlemsstatene ut fra den enkelte sektor vurdere om det bør overveies ytterligere beskyttelsestiltak på fellesskapsnivå for europeisk kritisk infrastruktur, jf. direktivets artikkel 7 nr. 3. Videre kan Kommisjonen, i samarbeid med medlemsstatene, utforme frivillige, felles metodiske retningslinjer for gjennomførelse av risikoanalyser for EKI.

7.2 Gjeldende rett

Etter Rådsdirektiv 96/82/EF av 9. desember 1996 om kontroll med farene for større ulykker med farlige stoffer Artikkel 19 (4) skal medlemsstatene hvert tredje år rapportere om gjennomføringen av direktivet til Kommisjonen. Rapporteringen omfatter blant annet sikkerhetsrapporter, beredskapsplaner, arealplanlegging, informasjons- og sikkerhetstiltak, forbud og tilsyn med virksomheter som faller inn under direktivet. Denne plikten er ikke tatt inn i storulykkeforskriften som gjennomfører direktivet for øvrig, men det går fram av veiledningen til forskriften at Koordineringsgruppen for storulykkeforskriften skal følge opp Norges internasjonale forpliktelser i henhold til forskriften (Seveso II-direktivet); herunder også rapporteringsplikten.

7.3 Departementets forslag

Plikten i artikkel 7 om rapportering retter seg mot myndighetene, og berører ikke virksomhetene direkte. Rapporteringsplikten kan imidlertid nødvendiggjøre kartlegging og informasjon fra virksomhetenes side. En plikt for virksomhetene til å medvirke til dette, kan bare fastsettes med hjemmel i lov. Departementet legger sektoransvaret til grunn også her. Departementet foreslår derfor å ta inn en ny bestemmelse om rapportering til relevant myndighet i sivilbeskyttelsesloven. Det vises i den forbindelse til kgl.res. 24. juni 2005 som gir nærmere retningslinjer for hvordan Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) skal understøtte Justisdepartementets koordineringsrolle innenfor samfunnssikkerhet og beredskap, herunder arbeidet med sikkerhet i kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner. Det foreslås at DSB gis en rolle etter direktivets artikkel 7 om å motta generelle rapporter fra departementene om de typer risiko, trusler og sårbarhet som er registrert mot europeisk kritisk infrastruktur innenfor sitt område. Justisdepartementet er ansvarlig myndighet (CIP contact point) og vil rapportere videre til ESA/kommisjonen. DSBs rolle som mottaker og videreformidling av rapportene vil styrke direktoratets oversikt over kritisk infrastruktur og bidra til å ivareta direktoratets rolle som et koordinerende organ/tverrfaglig rådgivning innen samfunnssikkerhetsområdet.

8 Økonomiske og administrative konsekvenser

8.1 Identifisering og utpeking av europeisk kritisk infrastruktur

Det er strenge vilkår for at en infrastruktur skal kunne pekes ut som "europeisk kritisk infrastruktur". I forhold til den oversikten vi besitter i dag er det svært få infrastrukturer som vil komme inn under dette regimet, om eventuelt noen. De infrastrukturer som eventuelt vil bli omfattet av disse kravene antas allerede i stor grad å ha regimer som allerede vil oppfylle kravene helt eller delvis gjennom sin sektorlovgivning. Den kontakten som har vært på det nordiske nivået innen elsektoren tyder på at det ikke blir utpekt EKI i Norden på dette tidspunkt.

8.2 Operatørsikkerhetsplaner

Den enkelte medlemsstat avgjør selv hva som vil være den mest hensiktsmessige fremgangsmåte med hensyn til utforming av sikkerhetsplaner for operatørene, jf. direktivets fortale punkt 11. Hvis den aktuelle eier eller operatør allerede har sikkerhetsplaner eller tilsvarende, og at de jevnlig revideres, er det ikke nødvendig å foreta seg ytterligere i forhold til dette kravet.

Departementet har gjennom Spesialutvalget for samfunnssikkerhet fått vurderinger fra Gassco, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) når det gjelder direktivets økonomiske og administrative konsekvenser for virksomhetene. Både Gassco, NVE og NSM konkluderer med at direktivets krav om operatørsikkerhetsplaner og sikkerhetskontakt i hovedsak er oppfylt i sektorregelverket og at direktivet følgelig vil få begrensede økonomiske og administrative konsekvenser for virksomhetene.

8.3 Sikkerhetskontakt

De føringer som EPCIP-direktivet gir på sikkerhetskontakt vil i stor grad være ivaretatt gjennom allerede etablerte rutiner i aktuelle virksomheter. Det vil være

naturlig at for eksempel en virksomhets sikkerhetsleder eller beredskapskoordinator vil kunne fungere som en kontaktperson opp mot myndighetene.

Den enkelte medlemsstat avgjør selv hva som vil være den mest hensiktsmessige fremgangsmåte med hensyn til utpeking av sikkerhetskontakt, jf. direktivets fortale punkt 13.

Departementet legger således til grunn at EPCIP- direktivets krav ikke vil medføre vesentlige økte kostnader for virksomhetene, da de mest aktuelle virksomhetene allerede i dag er pålagt å etablere nødvendige sikkerhetstiltak i medhold av sektorlovgivningen. Se også vurderingen under punkt 8.2.

8.4 **Rapportering**

Kravene til departementene om å utarbeide en generell rapport om de typer risiko, trusler og sårbarhet som er registrert mot den aktuelle sektor mv. kan medføre noe ekstra administrative kostnader. Det er imidlertid kun snakk om en generell og kortfattet rapport som skal utarbeides. Det enkelte departementene er ansvarlig for egne beredskapsforberedelser for kriser og katastrofer i fred, sikkerhetspolitiske kriser og krig, og har også ansvar for nødvendig beredskapsplanlegging og eventuell iverksettelse av tiltak i en krisesituasjon jf. Kgl. res. 3. november 2000 (internkontrollresolusjonen). Rapporteringen vil derfor være en naturlig forlengelse av dette arbeidet.

Departementene skal sende rapportene til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). Kgl.res. 24. juni 2005 tydeliggjør DSB ansvar for å ha oversikt over sårbarhets- og beredskapsutviklingen i samfunnet. DSB er også tillagt ansvaret for å utarbeide en nasjonal sårbarhets- og beredskapsrapport (NSBR) som grunnlag for videre oppfølgning av sikkerhets- og beredskapsarbeidet på tvers av sektorer og etatsgrenser. Departementet anser det som en naturlig forlengelse av kgl. res. 24. juni 2005 at DSB blir ansvarlig for å skaffe seg et oversiktsbilde fra de ulike sektorene av europeisk kritisk infrastruktur (EKI) for å oppfylle direktivets krav om rapportering. EPCIP-direktivet har et "all-hazards approach" jf. fortalen punkt 3, og departementet legger til grunn at dette også må gjelde for de vurderinger som skal foretas etter direktivets artikkel 7 om rapportering, jf. § 24 d. Departementet antar at vurderingene etter artikkel 7 kan gjøres i tilknytning til utviklingen av det nasjonale risikobildet samt det årlige NSBR-arbeidet i direktoratet. Departementet ser for seg at DSB foretar de nødvendige sektorovergripende vurderingene – i samråd med

sektormyndighetene – og sender en samlet vurdering til Justis- og politidepartementet. JD vil videreformidle disse vurderingene til ESA i kraft av departementets rolle som nasjonalt kontaktpunkt for EPCIP-direktivet.

I og med at rapporteringen gjøres som en forlengelse av det arbeidet som allerede pågår i DSB, antar departementet at forslaget om rapportering til ESA vil få begrensede økonomiske og administrative konsekvenser for DSB.

9 Merknader til den enkelte bestemmelse

Til § 1 Formål
Lovens formål utvides slik at den også skal beskytte *kritisk infrastruktur.*

Til § 3 d) Kritisk infrastruktur:
Definisjon av kritisk infrastruktur er utledet av direktivets art. 2 bokstav a.

Til § 3 e) Europeisk kritisk infrastruktur:
Definisjonen av europeisk kritisk infrastruktur er utledet av direktivets art. 2 bokstav b. Med "*europeisk* kritisk infrastruktur" menes kritisk infrastruktur som befinner seg i medlemsstatene, og hvor avbrytelse eller ødeleggelse vil få betydelige konsekvenser for to eller flere medlemsstater. Det foreligger krav om et *grenseoverskridende element*. Betydningen av konsekvensene vurderes ut fra de tverrgående kriteriene som følger av direktivets artikkel 3 jf. lovutkastet § 24 a. Dette omfatter også konsekvenser på tvers av sektorene for andre typer infrastruktur. Når det gjelder infrastruktur som leverer viktige tjenester, vil det tas hensyn til om det foreligger alternativer samt til varigheten av avbrytelsen og hvor lang tid det vil ta å gjenopprette infrastrukturen/tjenesten, jf direktivets vedlegg III.

Til ny § 24 a: Identifisering og utpeking av europeisk kritisk infrastruktur
Den nærmere prosedyre for identifisering av europeisk kritisk infrastruktur (EKI) i henhold til artikkel 3 er konkretisert direktivets vedlegg III. Per nå omfattes energi- og transportsektoren, men det er satt inn en henvisning til direktivet på bakgrunn av at det kan utvides til å gjelde flere sektorer etter hvert.

Første ledd angir at det er det enkelte departement som er ansvarlig for å identifisere og utpeke EKI innen egen sektor. Eier eller operatør av objektet skal forslå overfor departementet hvilke objekter som kan være EKI da de er nærmest til å kunne foreta en første identifisering.
Annet ledd henviser til sektorbaserte kriterier. Disse kriteriene er graderte.
De sektorbaserte kriteriene skal brukes av eier eller operatør av det potensielle objektet til å foreta en foreløpig identifisering av kritisk infrastruktur innen sektoren. Det må da ses hen til definisjonen på europeisk kritisk infrastruktur som er angitt i § 3 d).
Tredje ledd angir de tverrgående kriteriene som vurderingen skal skje etter. I denne vurderingen er det de potensielle konsekvensene ved en ulykke/hendelse som skal vurderes. Dette gjelder det potensielle antall omkomne eller sårede, størrelsen på det økonomiske tapet og forringelse av varer og tjenester, herunder potensielle miljømessige konsekvenser og en vurdering av konsekvensene med hensyn til befolkningens tillit, fysiske lidelser og forstyrrelser i hverdagen, herunder bortfall av vesentlige tjenester.
Fjerde ledd gir nærmere vurderingskriterier for infrastrukturer som leverer viktige tjenester. Her skal det i vurderingen også tas hensyn til akseptabel tidsperiode for funksjonssvikt og mulighet for å gjenopprette funksjonaliteten.
Femte ledd angir at den vurderte infrastrukturen må oppfylle definisjonens til europeisk kritisk infrastruktur som angitt i § 3 d. Det er et krav at det foreligger et grenseoverskridende element.
Sjette ledd angir at selve utpekingen skal skje med grunnlag i avtale med de medlemsstatene som kan bli berørt i betydelig grad. Det er nødvendig med aksept fra den medlemsstad på hvis område den utpekte europeiske kritiske infrastrukturen ligger. Departementet må informere objekteier eller operatør om utpekingen.
Sjuende ledd gir departementet myndighet til å gi utfyllende forskrifter.

Til ny § 24 b Operatørsikkerhetsplan:
Paragrafen er utledet av direktivets artikkel 5. Utpekt europeisk kritisk infrastruktur skal ha en operatørsikkerhetsplan eller tilsvarende. Dersom det allerede eksisterer en tilsvarende ordning er det ikke nødvendig å foreta seg ytterligere med hensyn til gjennomførelsen av direktivets krav.
Operatørsikkerhetsplanen kan betegnes som en avansert kontinuitetsplan for virksomheten. Første ledd angir at operatørsikkerhetsplanen skal identifisere kritiske aktiva samt presisere hvilke sikkerhetsløsninger som er eller skal bli iverksatt med henblikk på å beskytte den.

I annet ledd er det angitt et minimumsnivå på hva sikkerhetsplanen skal dekke. De permanente sikkerhetsforanstaltningene skal identifisere hvilke investeringer og midler som er nødvendige for sikkerheten og relevante å bruke til enhver tid. Dette vil omfatte opplysninger om generelle foranstaltninger slik som tekniske foranstaltninger (herunder installering av detektorer, adgangskontroll samt beskyttelses- og forebyggingstiltak), organisatoriske foranstaltninger (herunder varslingsprosedyrer og krisestyring), kontroll og verifiseringsforanstaltninger, kommunikasjon, bevisstgjøring og utdannelse samt sikring av informasjonssystemer. De graderte sikkerhetsforanstaltningene kan aktiveres avhengig av risiko- og trusselnivået.
Tredje ledd angir at operatørsikkerhetsplanen skal være iverksatt senest ett år etter at en infrastruktur er utpekt som europeisk kritisk infrastruktur. Tidspunktet her vil derfor følge av en utpekingsavtale med et eller flere andre land etter § 24 a sjette ledd.
Fjerde ledd angir at operatørsikkerhetsplanen skal oppdateres jevnlig.

Til ny § 24 c Sikkerhetskontakt:
Paragrafen er utledet av direktivets artikkel 6 nr. 1.
Første ledd angir at utpekt europeisk kritisk infrastruktur skal ha en sikkerhetskontakt eller tilsvarende. Dersom det allerede eksisterer en tilsvarende ordning er det ikke nødvendig å foreta seg ytterligere med hensyn til gjennomførelsen av direktivets krav.
Annet ledd angir at sikkerhetskontakten skal fungere som et kontaktpunkt i forbindelse med sikkerhetsmessige spørsmål mellom eieren/operatøren av EKI og relevante myndighet. Med relevant myndighet her menes sektormyndigheten. Departementet skal sørge for at det etableres en passende kommunikasjonsmekanisme mellom myndighetene og sikkerhetskontakten med henblikk på å utveksle relevante opplysninger om de identifiserte risiko og trusler i forbindelse med den aktuelle utpekte europeiske kritiske infrastrukturen.

Til ny § 24 d Rapportering:
Paragrafen er utledet av direktivets artikkel 7 nr. 2. Plikten i første ledd retter seg mot myndighetene.
Første ledd er utledet at direktivets artikkel 7 nr. 1 og angir at departementet (sektormyndigheten) innen ett år etter utpeking av europeisk kritisk infrastruktur skal utarbeide en trusselvurdering i sektoren hvor utpekingen har skjedd.
Annet ledd angir at departementet hvert annet år skal utarbeide en generell rapport med opplysninger om de former for risiko, trusler og sårbarhet som er registrert i den sektor hvor det er utpekt en europeisk kritisk infrastruktur.

Av annet ledd følger det at virksomheter med utpekt europeisk kritisk infrastruktur skal bistå departementet (sektormyndigheten) med slike opplysninger. Berørte departement skal sende rapporten til utpekt myndighet som skal lage en samlet rapport fra Norges side. En samlet rapport fra alle sektormyndighetene skal formidles videre til Justis- og politidepartementet som CIP contact point sørger for oversendelse til ESA/kommisjonen.
Tredje ledd angir at rapporten skal sikkerhetsgraderes i den grad det er nødvendig. Dette vil være etter en vurdering av sektordepartementet og eier eller operatør av den utpekte europeiske kritiske infrastrukturen.

Til § 36 første ledd Overtredelsesgebyr
Den som forsettlig eller utaktsomt overtrer kravene i § 24 b om operatørsikkerhetsplan, § 24 c første ledd om utpeking av sikkerhetskontakt og § 24 d tredje ledd skal kunne ilegges overtredelsesgebyr.

10 Forslag til endringer i sivilbeskyttelsesloven

I

I lov 25. juni 2010 nr. 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd skal lyde:

Lovens formål er å beskytte liv, helse, miljø, materielle verdier og *kritisk infrastruktur* ved bruk av ikke-militær makt når riket er i krig, når krig truer, når rikets selvstendighet eller sikkerhet er i fare, og ved uønskede hendelser i fredstid.

§ 3 første ledd bokstav a skal lyde:

Uønskede hendelser: hendelser som avviker fra det normale, og som har medført eller kan medføre tap av liv eller skade på helse, miljø, materielle verdier *og kritisk infrastruktur.*

§ 3 første ledd- ny bokstav d og e skal lyde:

d) Kritisk infrastruktur: aktiver, systemer eller deler av disse som befinner seg i medlemsstatene og som er nødvendige for å opprettholde sentrale samfunnsfunksjoner, helse, sikkerhet, trygghet og menneskers økonomiske eller sosiale velferd og hvor avbrytelse eller ødeleggelse av disse i vesentlig grad kan påvirke en medlemsstat som følge av at disse funksjonene ikke kan opprettholdes.

e) Europeisk kritisk infrastruktur: kritisk infrastruktur som befinner seg i medlemsstatene og hvis avbrytelse eller ødeleggelse vil kunne få betydelige konsekvenser for to eller flere medlemsstater. Betydningen av konsekvensene vurderes ut fra de tverrgående kriterier. Dette omfatter også konsekvenser som følge av avhengighet på tvers av sektorene av andre typer infrastruktur.

Nytt kapittel VI A skal lyde:

Kapittel VI A Beskyttelse av europeisk kritisk infrastruktur

§ 24a Identifisering og utpeking av europeisk kritisk infrastruktur

Hvert enkelt departement skal identifisere og utpeke europeisk kritisk infrastruktur innen sitt myndighetsområde og som omfattes av virkeområdet til direktiv

2008/114/EF. Eier eller operatør av objektet plikter overfor departementet å foreslå hvilke objekter som potensielt kan være europeisk kritisk infrastruktur.

Vurderingen skal skje på bakgrunn av sektorbaserte kriterier som tar hensyn til de særlige kjennetegn for de enkelte sektorer av europeisk kritisk infrastruktur.

Videre skal vurderingen skje på bakgrunn av følgende tverrgående kriterier:

a) det potensielle antall omkomne eller sårede,

b) størrelsen på det økonomiske tapet og forringelse av varer og tjenester, herunder potensielle miljømessige konsekvenser, og

c) en vurdering av konsekvensene med hensyn til befolkningens tillit, fysiske lidelser og forstyrrelser i hverdagen, herunder bortfall av vesentlige tjenester.

For infrastrukturer som leverer viktige tjenester skal det tas hensyn til akseptabel tidsperiode for funksjonssvikt, mulighet til å gjenopprette funksjonaliteten.

Den vurderte infrastrukturen må oppfylle definisjonen i § 3 bokstav d) og e) til europeisk kritisk infrastruktur.

Utpekingen skal skje på grunnlag av avtale med de medlemsstatene som kan bli berørt i betydelig grad.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om utpeking av europeisk kritisk infrastruktur og hvilke sektorer som skal vurderes som europeisk kritisk infrastruktur.

§ 24 b Operatørsikkerhetsplan

Utpekt europeiske kritisk infrastruktur skal ha en operatørsikkerhetsplan eller tilsvarende. Operatørsikkerhetsplanen skal identifisere kritiske aktiva samt presisere hvilke sikkerhetsløsninger som er eller skal bli iverksatt med henblikk på å beskytte den.

Operatørsikkerhetsplanen skal minst dekke følgende:

a. Utpeking av viktige aktiva,

b. gjennomføring av en risikoanalyse med grunnlag i alvorlige trusselscenarioer, hvert aktivas sårbarhet og potensielle konsekvenser,

c. identifisering, utpeking og prioritering av mottiltak og prosedyrer med en sondering mellom permanente og graderte sikkerhetstiltak.

Operatørsikkerhetsplanen skal være iverksatt senest ett år etter at en infrastruktur er blitt utpekt som europeisk kritisk infrastruktur.

Operatørsikkerhetsplanen skal oppdateres jevnlig.

§ 24 c Sikkerhetskontakt

Eier eller operatør av utpekt europeiske kritisk infrastruktur skal ha en sikkerhetskontakt eller tilsvarende.

Sikkerhetskontakten skal fungere som et kontaktpunkt i forbindelse med sikkerhetsmessige spørsmål mellom eier eller operatør av europeisk kritisk infrastruktur og relevante myndighet.

§ 24 d Rapportering

Departementene skal foreta en vurdering av risiko, trusler og sårbarhet i sektoren hvor en europeisk kritisk infrastruktur er utpekt senest ett år etter utpekingen.

Departementene skal hvert annet år utarbeide en generell rapport om de typer risiko, trusler og sårbarhet som er registrert mot sektoren hvor det er utpekt europeisk kritisk infrastruktur. Rapporten skal videre inneholde opplysninger om antallet utpekte infrastrukturer og antall medlemsstater som er avhengig av den utpekte infrastrukturen. Rapporten skal sendes til den myndigheten som departementet utpeker.

Virksomheter som eier utpekt europeisk infrastruktur skal bistå departementene med generelle opplysninger for å oppfylle rapporteringsplikten.

Rapportene sikkerhetsgraderes i den grad det er nødvendig.

§ 36 første ledd skal lyde:

Sivilforsvarets myndigheter eller tilsynsmyndigheten kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av §§ 6 første ledd, 7 første ledd, 8 annet, tredje eller femte ledd, 9, 16 annet eller tredje ledd, 20 annet, fjerde eller femte ledd, 21 første ledd, *24 b, 24 c første ledd, 24 d annet ledd,* 25 første eller fjerde ledd, 26 første eller annet ledd, 31 første ledd og 32 første ledd.

II

Loven trer i kraft straks.